

PAPER DETAILS

TITLE: Suyuti, `Sihamu`l-isabe Fi`d-da`vati`l-Müstecabe` (Makbul Dualarla Ilgili Hadisler)

AUTHORS: Yusuf Ziya Keskin

PAGES: 187-206

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/255190>

SUYÛTÎ,
"SİHÂMU'L-İSÂBE FÎ'D-DA'AVÂTÎ'L-MÜSTECÂBE"
(MAKBUL DUALARLA İLGİLİ HADİSLER)

Çeviren : Dr. Yusuf Ziya KESKİN *

ÇEVİRENİN ÖNSÖZÜ

Dua, insanın yaratılış mayasında var olan bir duygudur. Onunla Allah'ın katında değer kazanır, olgunluğa, huzura ve mutluluğa ulaşır ve Allah'ı hoşnut eder. Yüce Allah Furkân sûresi 77. âyette şöyle buyuruyor: "(Rasûlüm) de ki: (Kulluk ve) yalvarmanız olmasa, Rabbim size ne diye değer versin." İnsan dua ile kendini güven içerisinde bulur ve Allah'a yakınlık hisseder.

Gâfir sûresi 60. âyette de: "Bana dua edin, size icabet edeyim." buyurlarak insan duaya davet edilmekte ve duanın kabul edileceği bildirilmektedir. Her şey Allah'ın kudret elinde olduğu için insan onu her fırsatta hatırlamalı ve ona yönelmelidir.

Bakara sûresi 186. âyette ise: "Kullarım sana, beni sorduğu vakit, de ki, ben her halde yakınlım. Dua edenin duasını bana dua ettiği anda ıstır, ona karşılık veririm. O halde kullarım da benim davetime uysunlar ve bana inansınlar, umulur ki doğru yolu bulurlar." buyurlamaktadır.

Dua iki çeşittir. Biri fiille yapılan dua, diğeri ise sözle yapılan duadır. Fiille yapılan dua, bir işin olması veya olmaması için gerekli çalışmayı yapmaktır. Buğdayı ekip gübre ve su vermek gibi.

Sözle yapılan dua ise, yine bir işin olması veya olmaması için dile ile Allah'a yalvarmaktadır.

Bu iki çeşit duanın beraberce yapılması, duanın kabul olmasında daha etkili ve etkilidir.

Duanın kabul olması için bazı şartlar gerekmektedir. Öncelikle dua, ibadet maksadıyla yapılmalıdır. Samimi duygularla Allah'a yalvarmalı ve duanın sonuçları birinci hedef olarak düşünülmemelidir. İnsan duayı sırf kendi arzularını gerçekleştirmek için yaparsa, duadaki ihlas ortadan kalkar ve dua kabul olmaz.

Dua kelime ve dilde kalmamalı, kalb ve ruhta yankı bulmalı ve bir geriklim ve teslimiyetin sonunda ifade edilmelidir.

Dua sadece sıkıntılı anlarda ve günah işlendiğinde başvurulacak bir yol

* Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis Ana Bilimdalı Araştırma Görevlisi

değildir. Dua ibadet olduğu için bilhassa mutlu zamanlarda yapılmalıdır.

Duanın kabul olması için sabırlı olmalı ve acele edilmemelidir. Peygamberimiz bir hadîslerinde şöyle buyuruyor: "Dua ettim de duam kabul olmadı diyerek acele etmezseniz duanız kabul olur"¹.

Yapılan her dua, istenildiği şekilde kabul olmayabilir. Bunun sebebi, ya duanın kabulü için en uygun zamanın henüz gelmemiş olması, ya ihlasın bulunmaması, ya istenen şeyin zulmü içermesi, ya da istenilen şeyin âhirette verilmek üzere tehir edilmesidir. Yüce Allah ezel ve ebedi en iyi bildiğinden, insan için en uygun olacak şekilde duayı kabul eder.

Ayrıca duanın kabul olmasında şu dört husus önem arz etmektedir: Dua eden, dua vakti, dua edilen yer ve dua lafızlarıdır.

Hadîs kitaplarında, yukarıdaki hususlarla ilgili olarak çeşitli rivâyetler bulunmaktadır. Tercüme etmeye çalıştığımız Suyûtî'nin "Sihâmu'l-İsâbe fi'D-Da'avâti'l-Müstecâbe" Makbul Dualarla İlgili Hadîsler adlı kitabı da bu özelliklere dair olup hadîs kitaplarından derlenmiş bir eserdir. Bu eser, 4 bölüm ve bir sonuç olarak düzenlenmiştir.

Birinci Bölüm: Dua edenin önemi,

İkinci Bölüm: Dua vakitleri,

Üçüncü Bölüm: Duanın yapılacağı yerler,

Dördüncü Bölüm: Bazı örnek duaları ihtiva etmektedir.

Suyûtî, kaydettiği hadîslerin kaynağını genellikle musannıf ismi olarak vermiş, bazı hadîslerin kaynağında ise musannıf ve eserinin ismini açıkça belirtmiştir. Bu eserde toplam 92 hadîs derlenmiştir. Eser 1403/1982 yılında Medîne'de yayımlanmıştır.

Amacımız bu küçük eseri kültürümüze kazandırmak ve dua ederken nelere dikkat edilmesi gerektiğini, Peygamberimizin hadîslerinden öğrenerek duadaki hedefe ulaşmaktır.

EBU'L-FADL CELÂLUDDİN es-SUYÛTÎ

(ö. 911/1505)

Kısa bir ömürde yüzlerce eser meydana getiren ve böylece haklı bir şöhrete ulaşan Suyûtî, kendi hal tercemesini hayatta iken yazan nadir şahsiyetlerden biridir.

Şimdi Suyûtî'nin hayatını Hüsnu'l-Mühâdara adlı eserinden kendi ağzı ile dinleyelim²:

"Abdurrahmân b. Ebû Bekr b. Muhammed b. Sâbıkuddîn b. el-Fahr Osmân b. Nâziruddîn Muhammed b. Şeyfuddîn Hadır b. Necmuddîn Ebu's-Salâh Eyyûb b. Nâsiruddîn Muhammed b. eş-Şeyh Hemmâmuddîn el-

1 Buhârî, Da'avât 22; Müslim, Zikir 90, 91; Ebû Dâvûd, Zikir 23; Tirmizî, Da'avât 12; İbn Mâce, Dua 7; Muvatta', Kur'ân 29; Ahmed b. Hanbel, II, 487.

2 Suyûtî'nin hayatı ile ilgili bilgiler mezkur kitabından kısaltılarak alınmıştır.

Hemmâm el-Hudayrî el-Esyûfî.

Doğumum (Kâhire'de) 489/1445 yılı receb ayının ilk günlerinde bir pazar gecesi akşamdan sonraya rastlar. (küçük yaşta babamı kaybettim ve) yetim olarak büyüdüm. Henüz sekiz yaşına varmadan Kur'ân'ı ezberledim. Sonra el-Umde, Minhâcu'l-Fıkh ve'l-Usûl ve Elfiyetu İbn Mâlik'i ezberledim ve böylece ilim yolunca girdim. 864/1459 yılı başlarında fıkıh ve nahvi bir çok âlimden istifade ederek öğrenmeye başladım. 866/1461 yılında ise arapça öğretmeye ve kitap yazmaya başladım. İlk te'lif ettiğim eser, Şerhu'l-İsti'âze ve'l-Besmeledir.

Fıkıhı, Şeyhulislam Sirâcuddîn el-Bulkînî'den öğrendim. O ölünce, oğlunun derslerine katıldım ve ders ve fetve verme konusunda icazeti ondan aldım.

Hadîs ve arapçayı, hocamız Takıyyuddîn eş-Şiblî'den; derslerine dört yıl devam ederek öğrendim.

14 yıl hocamız Muhyiddîn el-Kâfîcî'nin derslerine katıldım. Ondan, tefsir, usûl, arapça ve me'ânî öğrendim ve bu konularla ilgili icazet aldım.

Yazmış olduğum eser sayısı 300'e yaklaştı.

Şam, Hicâz, Yemen, Hind ve Mağrib gibi yerlere seyahatler yaptım. Hac görevimi îfâ ederken, zemzem suyunu; fıkıhta Sirâcuddîn el-Bulkînî, hadîste de İbn Hacer'in mertebesine ulaşmak niyetiyle içtim.

371/1466 yılı başında fetva vermeye, 872/1467 yılında da hadîs yazdırmaya başladım.

Yedi ilimde derin bilgi sahibi oldum. Bu ilimler de: Tefsîr, hadîs, fıkıh, nahiv, me'ânî, beyân ve bedî'dir.

Fıkıhın dışındaki ilimlerde hocalarımın hepsini geçtim. Bu yedi ilmin dışında usûl-i fıkıh, kıyas, sarf, yazı yazma, teressül (harflerin mahreçlerine ve medlerine riayet etme), feraiz, kıraat ve tıb sahasında da bilgi sahibi oldum. Matematik ise bana zor gelen ilimlerden biriydi.

Bunları övünmek için değil, bilakis Allah'ın bir lütfu olarak söylüyorum.

Gençlik gitti, saçlar ağarmaya başladı ve ömrün en güzel günleri geride kaldı.

Hocalarımın sayısı 150 civarında idi. Çalışmalarında rivâyetten çok, dirayetle meşgul oldum."

İşte Suyûfî bu şekilde hayatını anlatmaya çalışmıştır. O kötü söz ve işlerden uzak, cömret, sâlih ve müttakî biriydi. Menfaat için yöneticilere dalkavukluk etmez ve onların kapısına gitmezdi. Kendi rızkına kanaat eder, başkasının malına göz dikmezdi.

Emîr ve vezîrler onu ziyaret eder ve çeşitli hediyeler getirirlerdi. Fakat o, hediyelerini geri çevirirdi.

Ömrü boyunca ilimle meşgul olan Suyûfî 61 yıl 10 ay 18 gün yaşadıktan sonra 911 yılı cumâdelûlâ ayının 19'unda (Ekim 1505) cuma gecesi Kâhire'de vefat etti. Allah rahmet eylesin.

Suyûtî'nin Önsözü

Hamd, kendisine yalvarının yalvarmasını boşa çıkarmayan ve dua edenin duasını geri çevirmeyen Allah'a mahsustur.

Salât ve selâm efendimiz Muhammed (s. a.)'e, onun soyundan gelenlere ve değerli ashâbına olsun.

Bu kitapçık, makbul dualarla ilgilidir. Makbul olma, ya dua edende bulunan güzel bir vasıftan, ya vakit veya mekanın faziletinden, ya da hadîs-i şerîflerde vârid olan duanın şerefinden ötürüdür.

Bu kitapçığı "Sihâmu'l-İsâbe fi'd-Da'avâti'l-Müstecâbe" "Makbul Dualarla İlgili Hadîsler" diye isimlendirdim. Bu vesileyle Allah'tan yardım diliyorum.

Eseri 4 bölüm üzere ve güzel ve uğurlu bir sonuç kısmı halinde tertib ettim

Celâluddîn es-Suyûtî

BİRİNCİ BÖLÜM

DUA EDENLE İLGİLİ HADİSLER

1- Ebû Hüreyre'den : Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Üç dua vardır ki, onların kabul olduğu hususunda şüphe yoktur: Mazlumun duası, yolcunun duası ve anne-babanın çocuğuna duası."

Hadîsi Buhârî (el-Edeb adlı eserinde), Ebû Dâvûd ve Tirmizî kaydetti.

2- Yine Ebû Hüreyre'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Günahkar da olsa mazlumun duası kabul olur. Onun günahı ise kendisinedir."

Hadîsi Ahmed b. Hanbel ve Bezzâr hasen³ bir kaydetti.

Ahmed b. Hanbel'in, Enes (b. Mâlik) yoluyla rivâyet ettiği bir başka hadîste ise "kâfir de olsa" lafzı vardır.

3- Ümmü Hakîm'den⁴: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Babanın (çocuğuna) duası Allah'ın katına ulaşır."

Hadîsi İbn Mâce kaydetti.

4- Ebû Hüreyre'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Üç kimse vardır ki, duaları reddedilmez: İftar vaktindeki oruçlu, âdil devlet başkanı ve mazlûm."

Hadîsi Tirmizî kaydetti.

5- Yine Ebû Hüreyre'den: O: Rasûlullah (s. a.)'ın şöyle buyurduğunu rivâyet etti:

"Üç kimse vardır ki, Allah dualarını geri çevirmez: Allah çokça zikreden,

3 Hasen: Senedinde yalan söylemekle itham edilmiş hiç bir kimse bulunmamakla beraber şazz da olmayan ve benzeri, diğer tariklerden rivâyet edilmiş olan hadise denir. (Çeviren)

4 Ümmü Hakîm el-Huzâ'iyye (r. a.), hicret eden sahabiyyelerden olup Vedâ'in kızıdır.

mazlûm ve âdil devlet başkanı."

Hadîsi Beyhakî **Şu'abu'l-İmân** adlı eserinde kaydetti.

6- Sevbân'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Dört kimse vardır ki, duaları kabul olunur: Âdil devlet başkanı, gıyabında (müslüman) kardeşine dua eden, mazlûm ve çocuğuna dua eden."

Hadîsi Ebû Nu'alm **Hilyetu'l-Evliyâ'** adlı eserinde kaydetti.

7- İbn Abbâs'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Kendileri ile Allah arasında perdenin olmadığı iki dua vardır: Mazlûmun duası ve kişinin, gıyabında (müslüman) kardeşine duası."

Hadîsi Taberânî **Mu'cemu'l-Kebîr** adlı eserinde kaydetti.

8- Abdullah b. Amr'dan: O, Nebî (s. a.)'nin şöyle buyurduğunu rivâyet etti:

"Duanın en çabuk kabul olunanı, başkasına gıyaben yapılan duadır."

Hadîsi Buhârî (el-**Edeb** adlı eserinde), Ebû Dâvûd ve Tirmizî kaydetti.

9- Ebu'd-Derdâ'dan: Dedi ki: Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Bir müslümanın gıyben müslüman kardeşi için yaptığı dua makbuldür. Dua edenin başı ucunda görevli bir melek vardır. O, müslüman kardeşine her hayır duada bulundukça melek: 'Âmîn. Dua ettiğinin misli sana da olsun.' der."

Hadîsi Buhârî (el-**Edeb** adlı eserinde) ve Ahmed b. Hanbel kaydetti.

Sunâbihî yoluyla gelen rivâyette ise O, Ebû Bekr es-Sıddîk'in şöyle dediğini işitti:

"Allah yolunda kardeş olanın (müslüman kardeşine) duası makbuldür."

Bu rivâyeti Buhârî el-**Edeb** adlı eserinde kaydetti.

10- İmrân b. Hüseyin'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Müslümanın müslüman kardeşine gıyaben yapmış olduğu dua reddedilmez."

Hadîsi Bezzâr kaydetti.

11- İbn Abbâs'dan: Dedi ki: Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Beş dua vardır ki, kabul olunur. Bunlar da; hakkını alıncaya kadar mazlûmun, dönünceye kadar hacı adayının, yine dönünceye kadar gâzînin, iyileşinceye kadar hastanın ve gıyaben müslüman kardeşine dua eden kimsenin duası. Bunların en çabuk kabul olunanı, müslümanın gıyaben müslüman kardeşine yaptığı duadır."

Hadîsi Beyhakî **Şu'abu'l-İmân** adlı eserinde kaydetti.

12- Abdullah b. Abbâs'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz ihrama girince; duasında 'Âmîn' desin. Allah'm! Beni bağışla, dediğinde yine 'Âmîn' desin. Hayvanlara ve insanlara lanet etmesin çünkü duası makbuldür. Kim kadın-erkek bütün mü'minlere umûmî olarak dua ederse, duası kabul olunur."

Hadîsi Deylemî kaydetti.

13- Ebû Hüreyre'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Hacılar ve umre yapanlar, Allah'ın konuğudurlar. Allah'a dua ederlerse,

duaları kabul olunur. Allah'dan af dilerlerse, Allah affeder."

Hadîsi İbn Mâce kaydetti.

14- İbn Ömer'den: O, Nebî (s. a.)'nin şöyle buyurduğunu rivâyet etti:

"Allah yolunda savaşan, hacı ve umre yapan, Allah'ın konuklarıdır. Allah onları davet etti ve onlar da Allah'ın davetine icabet ettiler, O'ndan istediler ve Allah da onlara verdi."

Hadîsi İbn Mâce kaydetti.

Bezzâr'ın Câbir yoluyla kaydettiği bir başka hadîs de bunun gibidir.

15- Ebû Hüreyre'den: O, Nebî (s. a.)'nin şöyle buyurduğunu rivâyet etti:

"Üç kimse vardır ki, dualarını reddetmemeyi Allah, kendi üzerine gerekli kılmıştır: İftar edinceye kadar oruçlu, hakkını alıncaya kadar mazlûm ve dönünceye kadar yolcu."

Hadîsi Bezzâr kaydetti.

16- İbn Ömer'den: O, Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Oruçlunun iftar vaktinde yaptığı dua makbuldür."

Hadîsi Nesâî kaydetti.

17- Yine İbn Ömer'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Hastayı ziyaret ettiğinde ona, sana dua etmesini söyle. Çünkü hastanın duası, meleklerin duası gibidir."

Hadîsi İbn Mâce kaydetti.

18- Ebu'd-Derdâ'dan: Şöyle dedi: "Hastalığa yakalanmış mü'minin duasından istifade et."

Bu rivâyeti Sa'îd b. Mansûr Sünen adlı eserinde kaydetti.

19- Selmân'dan merfû' olarak şöyle rivâyet edildi: "Musibete uğrayan kimsenin duası makbuldür."

Hadîsi Deylemî kaydetti.

20- Enes'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Hastaları ziyaret ediniz ve onlara, size dua etmelerini söyleyiniz. Çünkü hastanın duası makbuldür ve günahları da bağışlanmıştır."

Hadîsi Taberânî Mu'cemu'l-Evsât adlı eserinde, Beyhakî de Şu'abu'l-İmân adlı eserinde kaydetti.

21- İbn Abbâs'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Hastanın duası iyileşinceye kadar reddedilmez."

Hadîsi İbn Ebi'd-Dünyâ ve Beyhakî kaydetti.

22- Ebû Hüreyre'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Üzüntü ve sıkıntılı anlarda duasının kabul olunmasını isteyen kimse, bolluk ve saadet zamanlarında çokca dua etsin."

Hadîsi Tirmizî ve Hâkim kaydetti.

23- İbn Ömer'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Duasının kabul olmasını ve sıkıntısının gitmesini isteyen, zor durumda

5 Merfû: Senedi nasıl olursa olsun, Rasûlullah (s. a.)'a sarâhaten veya hükmen nisbet hadise denir. (Çeviren).

olan kimsenin sıkıntısını gidersin."

Hadîsi Ahmed (b. Hanbel) kaydetti.

24- Ebû Hüreyre'den merfû olarak şöyle rivâyet edildi: "Sıkıntıya düşmüş olan kimsenin bedduasından sakınız."

Hadîsi Deylemî kaydetti.

25- Enes'den: O, Nebî (s. a.)'nin şöyle buyurduğunu rivâyet etti:

"Allah, saç-sakalı ağarmış bir müslümanın, eğer o, sünnete bağlı ve hakka yönelmiş ise, istediği şeyi vermemekten haya eder."

Hadîsi Taberânî Mu'cemu'l-Evsât adlı eserinde çok zayıf olmayan bir senedle kaydetti.

26- İbn Ömer'den merfû olarak şöyle rivâyet edildi: "Kendisine ihsan edilenin ihsan edene duası reddedilmez."

Hadîsi Deylemî kaydetti.

27- Ebû Umâme'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Kur'ân hâfızının kabul olunan bir duası vardır. O duayı yapar ve duası kabul olunur."

Hadîsi Beyhakî Şu'abu'l-İmân adlı eserinde kaydetti.

28- Habîb b. Mesleme el-Fihri'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.)'ı şöyle söylerken eşittim:

"Bir cemaat toplanır, onlardan bazıları dua eder ve bazıları da âmîn derse, muhakkak Allah onların dualarını kabul eder."

Hadîsi Hâkim kaydetti.

29- Enes'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Üç kişi biraraya gelir de dua ederlerse, muhakkak Allah, onların ellerini geri çevirmemeyi kendi üzerine gerekli kılar."

Hadîsi Ebû Nu'aym Hilyetu'l-Evliyâ' adlı eserinde kaydetti.

30-Tâvûs'dan şöyle rivâyet edildi: "Adamın biri ona, 'Benim için Allah'a dua et.' dedi. Tâvûs da, 'Kendin için Allah'a dua et, çünkü O, sıkıntıda olan bir kimse dua ettiğinde, onun duasını kabul eder.' dedi."

İKİNCİ BÖLÜM DUANIN VAKİTLERİ İLE İLGİLİ HADİSLER

31- Sehl b. Sa'd'dan merfû olarak şöyle dediği rivâyet edildi: "İki saat vardır ki, o saatlerde göğün kapıları açılır ve dua edenin duasının reddedildiği az olur: Ezan okunduğunda ve Allah yolunda savaş için saf tutulduğunda."

Hadîsi Buhârî el-Edeb adlı eserinde kaydetti.

32- Yine Sehl b. Sa'd'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"İki dua vardır ki, geri çevirilmez: Ezan okunduğunda ve savaş sırasında

6 - Zayıf: Sahih ve hasen hadisin şartlarından birini veya birkaçını tатаşımamakla beraber uydurma olduğu da söylenmeyen hadise denir. (Çeviren)

insanlar birbirinin boğazına sarıldığında yapılan dua."

Hadîsi Hâkim el-Müstedrek adlı eserinde kaydetti.

33- Enes'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Ezanla kâmet arasında yapılan dua makbuldür."

Hadîsi Ebû Dâvûd, Tirmizî ve Hakim kaydetti.

34- Ebû Umâme'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Müezzin ezan okuduğunda gök (kapıları) açılır ve dua kabul olunur. Bir kimseye sıkıntı veya üzüntü gelirse, (dua etmek için) müezzinin ezan okumasını gözet sin ve söylediklerini tekrarl asın. Sonra: اللهم رب هذه الدعوة التامة الصادقة المستجابة، المستجاب لها، دعوة الحق وكلمة التقوى، Ey takva kelimesinin ve hak davetinin Rabbi ve davetine itaat edilen, bu makbul, doğru ve üstün davetin Rabbi olan Allah'm! Bizleri bu davet üzere dirilt ve öldür. Bizleri diri ve ölü iken bu davet ehlinin seçkinlerinden eyle." desin ve ihtiyacını Allah'dan istesin."

Hadîsi Hâkim kaydetti.

35- Câbir'den: Dedi ki: Nebî (s. a.)'yi şöyle söylerken işittim:

"Gecede öyle bir saat vardır ki, müslüman bir kimse o saate denk gelir de Allah'dan dünya ve âhiretle ilgili hayırlı bir şey isterse, muhakkak Allah ona istediğini verir. Bu, her gece için böyledir."

Hadîsi Müslim kaydetti.

36- İbn Abbâs'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.), gecenin son üçte biri hakkında şöyle buyurdu:

"O vakitte melekler hazır bulunur ve yapılan dua kabul olur."

Hadîsi Tirmizî ve Hâkim kaydetti.

37- Osmân b. Ebî'l-Âs es-Sakaffî'den: Dedi ki: Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Gece yarısı sema kapıları açılır ve bir münâdî şöyle seslenir: 'Yok mu dua eden, duası kabul olunsun, yok mu isteyen, istediği verilsin, yok mu sıkıntıya düşen, sıkıntısı giderilsin.' Hiç bir müslüman yoktur ki dua etsin de, Allah onun duasını kabul etmesin. Ancak zinâkar kadın ve haksızlık eden vergi me'muru müstesnadır."

Hadîsi Taberânî sahih⁷ bir senedle kaydetti.

38- İbn Ömer'den: Dedi ki: "Adamın biri Rasûlullah (s. a.)'a şöyle sordu: 'Dua, gecenin hangi saatinde daha çok kabul olur?' Rasûlullah (s. a.) da: 'Gecenin son bölümünün ortasında.' buyurdu."

Hadîsi Bezzâr ve sahih bir senedle Taberânî kaydetti.

39- Ebû Umâme'den: O, Rasûlullah (s. a.)'ın şöyle buyurduğunu rivâyet

7 Sahih: Senedinin başından sonuna kadar güvenilir râvîlerin birbirinden rivâyet ettiği, şazz ve muallel olmayan muttasıl merfû hadîse denir. (Çeviren)

etti:

"Sema kapıları açılır ve dört yerde dua kabul olur: Allah yolunda olarak (düşmanla) karşılaşıldığında, yağmur yağdığına, namaz için kâmet getirildiğinde ve Ka'be görüldüğünde."

Hadîsi Taberânî zayıf bir senedle kaydetti.

40-Âişe'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Müslüman kul için üç vakit vardır ki, o vakitlerde dua ettiğinde, sıla-i rahmi kesmeyi ve günah işlemeyi istemedikçe, muhakkak duası kabul olunur: Müezzin namaz için ezanı okuyup bitirinceye, savaşta iki ordu birbiriyle karşılaşp da Allah, onların arasındaki hükmünü verinceye ve yağmur yağp kesilinceye kadar."

Hadîsi Ebû Nu'aym **Hilyetu'l-Evliyâ'** adlı eserinde kaydetti.

41- Atâ'dan: Şöyle dedi: "Üç vakit vardır ki, sema kapıları o vakitlerde açılır. Sizler dualı o vakitlerde yapmaya çalışınız: Ezan okunduğunda, yağmur yağdığına ve iki ordu karşı karşıya geldiğinde."

Hadîsi Sa'îd b. Mansûr kaydetti.

42- Abdullah b. Ebî Evfâ'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Gölgeler çekildiğinde (akşamleyin) ve rüzgarlar estiğinde, ihtilaçlarınızı Allah'a arzediniz. Çünkü bu vakitler Evvâbîn (çok tövbe edenler)'in saatidir."

Hadîsi Ebû Nu'aym **Hilyetu'l-Evliyâ'** adlı eserinde kaydetti.

43- Sehl b. Sa'd'dan: Dedi ki: Nebî (s. a.), güneş gökyüzünün ortasından batıya doğru bir mızrak boyu meyledince kalktı ve dört rekat namaz kıldı. 'Ey Allah'ın Rasûlü: Bu ne namazdır?' dedim. Şöyle dedi: 'Kim bu dört rekat namazı kılsa, muhakkak gecesini ibadetle geçirmiş gibi olur. Bu saatte sema kapıları açılır ve dua kabul olunur.'

Hadîsi Ebû Nu'aym **Hilyetu'l-Evliyâ'** adlı eserinde kaydetti.

44- Ebû Hüreyre'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) cuma gününden bahsetti ve şöyle dedi:

"Bu günde öyle bir saat vardır ki, namaz kılarken ona tevafuk eden müslüman bir kul, Allah'dan bir şey isterse, muhakkak Allah ona verir."

Hadîsi Buhârî ve Müslim kaydetti.

45-Abdumuttalib b. Abdillâh b. Hantab'dan: Dedi ki: Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Arefe günü yapılan dua, duanın en faziletlielerindendir."

Hadîsi Sa'îd b. Mansûr **Sünen** adlı eserinde kaydetti.

46- Ebû Umâme'den merfû olarak şöyle rivâyet edildi: "Beş gece vardır ki, o gecelerde dua reddolunmaz: Receb ayının ilk gecesi, şa'bân ayının onbeşinci gecesi, cuma gecesi ve Ramazan ve Kurban bayramının ilk gecesi."

Hadîsi Deylemî kaydetti.

Yukarıdakine benzer bir başka hadîs de İbn Ömer'den merfû olarak rivâyet edilmiştir. Bu rivâyet Abdurrazzâk, el-Musannef adlı eserinde, Beyhakî de Şu'abu'l-İmân adlı eserinde kaydetti.

47- Şâfiî'den: O "Beş gecede dua kabul olunur" dendiği bize ulaştı." dedi

ve yukarıdaki hadisin benzeri rivâyet etti.

Bu rivâyeti Beyhakî Şu'abul-İmân adlı eserinde kaydetti.

48- Uhâdebi es-Sâmi'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) Ramazân ayının yaklaştığı bir gün şöyle buyurdu:

"Size bereket ayı geldi. O ayda rahmet iner, hatâlar affedilir ve dualar kabul olunur."

Hadîsi Taberânî kaydetti.

Yine Taberânî Mu'cemu'l-Eysât adlı eserinde Ömer b. el-Hattâb'dan rivâyet edilen şu hadîsi de kaydetti: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Ramazanda Allah'ı zikreden affedilir ve Allah'dan bir şey isteyen mahrum kalmaz."

49- Enes'den: Dedi ki: Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Kur'ân'ı hatmettikten sonra (yapılan) dua makbûldür."

Aynı hadîs başka bir tarikten şu ifadelerle rivâyet edildi:

"Kur'ân hatmedilince (yapılan) dua kabul olunur ve (hatmedene) cennette bir ağaç verilir."

Her iki rivâyeti de Beyhakî Şu'abul-İmân adlı eserinde kaydetti.

50- Eyyûb es-Sahtiyânî'den: Şöyle dedi: **كل من عليها فان** "Yer üzerinde bulunan her canlı yok olacak." âyeti okunduğunda duanın kabul olacağına dair bilgi bize ulaştı.

Hadîsi Ebû Bekr b. Ebyad meşhur cüz'ünde kaydetti.

51- Ebû Bekr b. Ebyad şu hadîsi de kaydetti: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Her kim farz bir namazı kılsa, onun için makbûl bir dua vardır."

52- Ebû Mûsâ'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Allah'a arzedeceği bir ihtiyacı olan kimse, (o ihtiyacının giderilmesi için) farz namazdan sonra dua etsin."

Hadîsi İbn Asâkir, el-Haccâc'ın hal tercemesini anlatırken kaydetti.

53- İbn Abbâs'dan: Dedi ki: Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Ben rûkû ve secde halinde iken Kur'ân okumaktan nehyedildim.

Rûkûda Rabbinizi ta'zim edin, secdeye ise dua etmeye çalışın; zirâ (o vakit), duanızın kabul olmasına layık (bir vakit) tir."

Hadîsi Müslim kaydetti.

54- İbn Ömer'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Kul dua etme imkânı bulunca Rabbine dua etsin. Çünkü Yüce Allah (duayı) kabul eder."

Hadîsi Tirmizî kaydetti.

55- Hâlid el-Hazzâ'dan: Dedi ki: İsâ (s. a.) şöyle buyurdu:

"(Allah korkusundan) titrediğiniz ve (Allah için) gözyaşı döktüğünüz zamanlarda dua ediniz."

8 Rahmân sûresi (55), âyeti: 26.

Hadîsi Ahmed (b. Hanbel) **Kitâbu'z-Züh'd** adlı eserinde kaydetti.

56- Ebû Rehem es-Sem'î'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu: "Duanın kabul olduğu vakitlerden biri de, aksırma ânıdır."

Hadîsi Taberânî hasen bir senedle kaydetti.

57- Ahmed (b. Hanbel) şöyle dedi: Bize el-Velîd b. Müslim anlattı, dedi ki: Yezîd b. Ebî Meryem'i işittim, dedi ki: Ebû İdrîs el-Havlânî'yi şöyle söylerken işittim: Mu'âz b. Cebel dedi ki: "Sen, lakırdıya dalan birtakım kimselerle oturur da onların gaflete daldığını görürsen, Rabbine yönelip dua et."

el-Velîd dedi ki: Bunu Abdurrahmân b. Yezîd b. Câbir'e söyledim. Şöyle dedi: Evet, Bana Ebû Talha Hâkim b. Dînâr anlattı ki ashâbın beyanlarına göre, o dua makbuldür. Onlar şöyle söylerlerdi: Sen insanları gaflet içerisinde gördüğün vakit, Rabbine yönelip dua et."

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DUA EDİLECEK YERLERLE İLGİLİ HADİSLER

58- Câbir b. Abdullah'dan: Şöyle dedi: Rasûlullah (s. a.) şu mescide, yani Fetih mescidinde pazartesi, salı ve çarçamba günleri dua etti de duası çarçamba günü iki namaz arasında kabul olundu."

Câbir dedi ki: Önemli bir işim olduğu namaz⁹ bu saati araştırıyor ve çarçamba günü iki namaz (öğle-ikindi)¹⁰ arasında o saatte dua ediyorum da duam kesinlikle kabul oluyordu.

Hadîsi Buhârî (el-Edeb adlı eserinde), Ahmed b. Hanbel ve sahih bir senedle Bezzâr kaydetti.

59- İbn Abbâs'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Hacer-i Esved ile Makâm-ı İbrâhîm arasındaki yer Mültezem'dir. Hasta olan bir kimse orada dua ederse şifa bulur."

Hadîsi Taberânî kaydetti.

60- İbn Abbâs'dan: Şöyle dedi: "Mültezem, Hacer-i Esved ile Ka'be kapısı arasındadır. Her kim oroda Allah'dan bir şey isterse, muhakkak Allah ona verir."

Hadîsi Sa'îd b. Mansûr ve Beyhakî kaydetti.

61- Rab'â b. Vakkâs'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Üç yer vardır ki, kulum duası o yerlerde geri çeririlmez: Çölde, Allah'dan başka kimsenin kendisini görmediği adam, (Allah yolunda savaşan) bir grupla beraber olup, arkadaşları kaçtığı anda kendisi kaçmayarak sebat eden ve gecenin son kısmında (ibadet için) kalkan."

9 Bu ifadedden sonra şöyle bir rivâyet nakledilmektedir: "O saati gözetir ve o saatte dua ederim de duamın kabul olduğunu anladım." Bu rivâyeti es-Semhûdî, **el-Hulâsâ** adlı eserinde, güvenilir ravilerin Câbir'den rivâyeti olarak Ahmed b. Hanbel'in Müsned'inden nakletmiştir.

10 İki namazın, öğle ve ikindi namazı olduğunu el-Halebî **Sîre** adlı eserinde belirtmiştir.

Hadîsi Ebû Nu'am Ahbâru's-Sahâbe (Ma'rifetu's-Sahâbe) adlı eserinde kaydetti.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ÖRNEK DUALARLA İLGİLİ HADİSLER

62- Enes'den: Dedi ki: Nebî (s. a.) ile beraberdim. Adamın biri şöyle dedi: **إني أسألك، يا حي يا قيوم، يا بديع السموات، يا حي يا قيوم، إني أسألك** "Ey semaları eşsiz yapan, diri ve ezelden ebede kâim, dâim ve var olan Allah: Ben senden istiyorum. "Bunun üzerine Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"O adamın ne ile dua ettiğini biliyor musunuz? Nefsin kudret elinde olan Allah'a yemin olsun ki o, Allah'a; kendisiyle dua edildiğinde duanın kabul olunduğu ismiyle dua etti."

Hadîsi Buhârî el-Edeb adlı eserinde kaydetti.

63- Yine Enes'den: Dedi ki: Nebî (s. a.) ile beraberdik. Adamın biri namaz kılıyordu. Rükû ve secde yapıp teşehhüdde bulununca dua etti ve duasında şöyle dedi: **اللهم إني أسألك بأن لك الحمد لا إله إلا أنت، بديع السموات والأرض، يا ذا الجلال والإكرام، يا حي يا قيوم** "Allah'm! Ben; hamdin yalnız sana mahsus olması, senden başka ilah olması ve senin, göklerin ve yeryüzünün eşsiz yaratıcısı olman dolayısıyla senden istiyorum. Ey izzet, heybet ve ihsan sahibi! Ey diri ve ezelden ebede kâim, dâim ve var olan (Allah)! "Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki o, Allah'a; Kendisiyle dua edildiğinde kabul ettiği ve istenildiğinde verdiği ism-i a'zâm ile dua etti."

Hadîsi Hâkim kaydetti.

64- Yine Enes'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) adamın birini şöyle söylerken işitti: **اللهم إني أسألك بأن لك الحمد لا إله إلا أنت، الحنان المنان، بديع السموات والأرض، يا ذا الجلال والإكرام، أسألك الجنة وأعوذ بك من النار** "Allah'm! Ben; hamdin yalnız sana mahsus olması, senden başka ilah olması, senin merhametli, ihsanı bol ve göklerin ve yeryüzünün eşsiz yaratıcısı olman dolayısıyla senden istiyorum, Ey izzet, heybet ve ihsan sahibi! Ey diri ve ezelden ebede kâim, dâim ve var olan (Allah)! Senden cenneti istiyör ve ateşten sanına sığınıyorum. "Bunun üzerine Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki o, Allah'a; Kendisiyle dua edildiğinde kabul ettiği ve istenildiğinde verdiği ismiyle dua ediyordu."

Hadîsi Hâkim kaydetti.

65- İbn Abbâs'dan: Şöyle dedi: Bir kimse keder, üzüntü ve sıkıntıya maruz kalır veya âmirden korkar da şu duayı yaparsa, duası kabul olunur: **اللهم إني أسألك بلا إله إلا أنت، رب السموات السبع ورب العرش العظيم، وأسألك بلا إله إلا أنت رب السموات السبع والأرضين وما فيهن، أنك**

الله'ım! Senden başka ilah olmaması, yedi kat göğün ve arş-ı azîm (en yüksek gök)'in Rabbi olman dolayısıyla senden istiyorum. Yine senden başka ilah olmaması, yedi kat gök ve yedi kat yerin ve içindekilerin Rabbi olman hasebiyle senden istiyorum. Sen her şeye Kâdisin." (de) ve sonra Allah'dan ihtiyacını iste."

Hadîsi Buhârî el-Edeb adlı eserinde kaydetti.

66- Büreyde'den: Dedi ki: Nebî (s. a.) adamın birini şöyle söylerken işitti: اللهم إني أسألك بأنك أنت الله الذي لا إله إلا أنت، الأحد الصمد، الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً أحد "Allah'ım! Senin -kendisinden başka ilah olmayan- Allah, Bir ve -doğmamış, doğurmamış ve kendisine hiçbir şeyin denk olmadığı- Samed (Her şeyin Allah'a muhtaç olması, onun hiç bir şeye muhtaç olmaması) olman dolayısıyla senden istiyorum." Bunun üzerine Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki sen, Allah'dan; kendisiyle istediğinde verdiği ve dua edildiğinde kabul ettiği ism-i a'zâm ile istedin."

Hadîsi Hâkim kaydetti.

67- Âişe (r.a.)'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Kul dör defa "Ya Rab, Ya Rab" derse, Allah: "Evet kulum, iste, sana verilsin." der.

Hadîsi Ebu's-Şeyh (es-Sevâb adlı eserinde) ve Bezzâr kaydetti. Deylemî de eserinde, Câbir'den rivâyet edilen benzer bir hadîsi kaydetti.

68- Enes'den: Dedi ki: Nebî (s. a.) bir gün, fecirle güneşin doğuşu arasındaki vakitte Âişe'nin yanına gitti. Âişe: Ya Rasûlullah! Kendisiyle dua edildiğinde duanın kabul olduğunu ve istenildiğinde istenilenin verildiği ism-i a'zâm bana öğretir misin? dedi. Rasûlullah (s. a.) yüzünü çevirdi. Bunun üzerine Âişe kalktı, abdes aldı ve şöyle dedi: اللهم إني أسألك من الخير كله ما علمت منه وما لم أعلم، وباسمك العظيم، الذي إذا دعيت به أجبت، "Allah'ım! Senden, bildiğim ve bilmediğim bütün hayırları istiyorum. Bu talebimi, kendisiyle dua edildiğinde kabul ettiğin, istenildiğinde verdiğin ism-i a'zâmınla yapıyorum." Rasûlullah (s. a.) da şöyle buyurdu:

"Allah'a yemin olsun ki, ism-i a'zam bu isimlerin içerisinde."

Hadîsi Taberânî Mu'cemu'l-Evsât adlı eserinde kaydetti.

69- İbn Abbâs'dan: O, Nebî (s. a.)'nin şöyle buyurduğunu rivâyet etti:

"Kendisiyle dua edildiğinde duanın kabul olunduğu Allah'ın ism-i a'zâmı

Âl-i İmrân sûresinin قل اللهم مالك الملك "De ki: Mülkün gerçek sahibi olan Allah'ım!..."¹¹ âyetindedir."

11 Âl-i İmrân sûresi (3), âyet: 26.

Hadîsi Taberânî **Mu'cemu'l-Kebîr** adlı eserinde kaydetti.

70- Muâviya b. Ebî Süfyan'dan: Dedi ki, Rasûlullah (s. a.)'i şöyle söylerken eşittim:

"Kim şu beş kelime ile Allah'a dua eder ve O'ndan bir şey isterse, muhakkak Allah ona verir: لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ" Allah'dan başka ilah yoktur. Allah en büyüktür. Allah'dan başka ilah yoktur, birdir ve ortağı yoktur. Mülk de hamd de ona mahsustur. Onun her şeye gücü yeter. Allah'dan başka ilah yoktur. Güç ve kuvvet ancak onun elindedir."

Hadîsi Taberânî hasen bir senedle **Mu'cemu'l-Kebîr** ve **Mu'cemu'l-Evsât** adlı eserlerinde kaydetti.

71- İbn Ömer'den: Şöyle dedi: Nebî (s. a.) ikinci namazını kılarken bir köpek, namazını bozmak için önünde geçmek istedi. Sa'd b. Ebî Vakkâs köpeğe beddua etti de Allah, derhal onu helak etti. Nebî (s. a.) namazı bitirince Sa'd'a: "Ona nasıl beddua ettin?" dedi. Sa'd da şöyle dediğini söyledi:

سُبْحَانَكَ يَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، أَهْلَكَ هَذَا الْكَلْبُ قَبْلَ أَنْ يَقْطَعَ عَلَى نَبِيِّكَ صَلَاتَهُ (Allah'ım) Seni bütün noksanlıklardan tenzih ederim. Senden başka hiç bir ilah yoktur. Ey izzet ve heybet ve ihsan sahibi! Senin Nebî'nin namazını bozmadan önce, şu köpeği helak et." Bunun üzerine Nebî (s. a.) şöyle buyurdu:

"Şüphesiz sen öyle kelimelerle beddua ettin ki, eğer onlarla gökler ve yer arasındaki bir kimseye beddua etseydin muhakkak kabul olurdu."

Hadîsi Taberânî **Mu'cemu'l-Kebîr** adlı eserinde kaydetti.

72- Hasen'den: Dedi ki, Semura b. Cundeb şöyle dedi: Sana Rasûlullah (s. a.), Ebû Bekr ve Ömer'den defalarca duyduğum bir hadîsi anlatayım mı?

Kim sabah-akşam: اللَّهُمَّ أَنْتَ خَلَقْتَنِي، وَأَنْتَ تَهْدِينِي، وَأَنْتَ تَطْعَمُنِي، وَأَنْتَ تَحْيِينِي. Allah'm! Sen beni yarattın. Sen beni hidayet ulaştırırsın. Sen bana yemek yedirir ve sen bana su içirirsin. Sen beni öldürür ve sen beni diriltirsin." deyip de Allah'dan bir şey isterse, muhakkak Allah ona istediğini verir."

Semura dedi ki: Abdullah b. Selâm'da karşılaştım ve hadîsi ona anlattım. Şöyle dedi: Bu kelimeleri (Allah) Mûsâ (s. a.)'ya da vermişti. O bu kelimelerle günde yedi defa dua ediyor ve istediği her şeyi muhakkak Allah ona veriyordu."

Hadîsi Taberânî hasen bir senedle **Mu'cemu'l-Evsât** adlı eserinde kaydetti.

73- İbn Abbâs'dan: Dedi ki: Adamın biri Rasûlullah (s. a.)'a: Ya Rasûlullah: Geri çeririlmeyecek bir dua var mıdır?" dedi. Rasûlullah şöyle

cevap verdi: "Evet var. Şöyle dersin: **أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْأَعْلَى الْأَعَزَّ الْأَجَلْ** (Allah'ım) Senin çok yüce, daime galip, çok haşmetli ve çok övülmüş isminle senden istiyorum."

Hadîsi Taberânî kaydetti.

74- Sa'd b. Ebî Vakkâs'dan: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Kardeşim zünnûn (Yûnus)'un, balığın karnında iken yapmış olduğu dua şudur: **لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ** "Senden başka hiç bir ilah yoktur. Seni tenzih ederim. Gerçekten ben zalimlerden oldum."¹² Bir müslüman herhangi bir konuda bununla dua ederse, muhakkak Allah, onun duasını kabul eder."

Hadîsi Hâkim kaydetti.

75- Abdullah b. Mes'ûd'den: Şöyle dua etti: **لِلّٰهِمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيْمَانًا لَا**

يَرْتَدُّ، وَنَعِيْمًا لَا يَنْفَدُ وَمُرَافَقَةً نَّبِيِّكَ مُحَمَّدٍ فِي أَعْلَى دَرَجَةِ الْجَنَّةِ جَنَّةِ الْخُلْدِ "Allah'ım! Ben senden irtidâd etmeyen bir imân, tükenmeyen nimetler ve ebedî cennetin en yüksek yerinde Nebin Muhammed (s. a.)'le beraber olmayı istiyorum." Bunun üzerine Nebî (s. a.) ona: "İste, sana verilsin." dedi.

Hadîsi Hâkim kaydetti.

76- Enes'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) adamın birine uğradı. Adam şöyle diyordu: **يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ** "Ey merhametlilerin en merhametlisi!" Rasûlullah (s. a.) ona: "İste. Muhakkak ki Allah seni görüyor." dedi.

Hadîsi Hâkim kaydetti.

77- Ebû Umâme'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Üç defa **يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ** "Ey merhametlilerin en merhametlisi!" diyen kimseye görevli bir melem: "Muhakkak ki, merhametlilerin en merhametlisi sana yönetilmiş, iste". der."

Hadîsi Hâkim kaydetti.

78- İbn Mes'ûd'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle buyurdu:

"Kim arefe gecesi şu on kelimeyi bin defa söyler ve -sıla-i rahmi kesmeyi ve günah işleyi istemesi hariç- Allah'dan bir şey isterse, Allah muhakkak ona verir: **سُبْحَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ عَرْشُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْأَرْضِ مَوْطِنُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْبَحْرِ سَبِيلُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي النَّارِ سُلْطَانُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْجَنَّةِ رَحْمَتُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْقُبُورِ قَضَاؤُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْهَوَاءِ رُوحُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاءَ، سُبْحَانَ الَّذِي وَضَعَ الْأَرْضَ، سُبْحَانَ الَّذِي لَا مَلْجَأَ مِنْهُ إِلَّا إِلَيْهِ** "Arşı semâda, ikramı yeryüzünde, yolu dezinde, hakimiyeti ateşte, rahmeti cennette, kazası kabirlerde ve rüzgarı

12 Enbiyâ sûresi (21), âyet: 87.

havada olan Allah'ı tenzih ederim. Semâyı yükselten, yürüyüzünü seren ve kendisinden başka sığınak olmayan Allah'ı tenzih ederim."

Hadîsi İbn Ebi'd-Dünya (Kitâbu'l-Edâhî adlı eserinde), Ebû Ya'lâ ve Taberânî kaydetti.

79- Enes'den: O, Nebî (s. a.)'nin şöyle buyurduğunu rivâyet etti:

"Allah'dan, nâil olmayı istediğin bir şeyi taleb ettiğinde şöyle de: **إله**
إلا الله وحده لا شريك له العلي العظيم، لا إله إلا الله وحده لا شريك له
الحليم الكريم، بسم الله الذي لا إله إلا هو الحي القيوم الحكيم، سبحان
الله رب العرش العظيم، الحمد لله رب العالمين، «كانهم يوم يرون ما
يوعدون لم يلبثوا إلا ساعة من نهار، بلاغ فهل يهلك إلا القوم الفاسقون».
«كانهم يوم يرونها لم يلبثوا إلا عشية أو ضحاها» اللهم إني أسألك
موجبات رحمتك، وعزائم مغفرتك، والغنيمة من كل بر، والسلامة من كل
إثم، اللهم لا تدع لي ذنباً إلا غفرتة، ولا همماً إلا فرجتة، ولا ديناً إلا
قضيتة، ولا حاجة من حوائج الدنيا والآخرة إلا قضيتها برحمتك يا أرحم
الراحمين "Allah'dan başka ilah yoktur. O birdir, ortağı yoktur, yücedir,
büyüktür. Allah'dan başka ilah yoktur. O birdir, ortağı yoktur, sabırlıdır,
ihsanı boldur. Kendisinden başka ilah olmayan, diri, ezelden ebede kâim, iş ve
emileri hikmetli ve yanlışsız olan Allah'ın adıyla. Büyük Arş'ın Rabbi olan
Allah'ı tenzih ederim. Hamd, âlimlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (Onlar
va'dedildikleri azabı gördükleri gün, sanki dünyada gündüzün sadece bir saati
kadar kaldıklarını sanırlar. Bu bir tebliğdir. Yoldan çıkmış topluluklardan
başkası helak edilir mi hiç?)¹³ (Sanki onlar kiyâmet gününü gördüklerinde
dünyada geçirdikleri ömür, bir akşam vakti, ya da kuşluk zamanı kadar gelir)¹⁴
Allah'm! Senden, rahmetinin gereklerini, mağfiretinin kararlarını, her türlü
iyilikten faydalanmayı ve her türlü günahattan kurtulmayı istiyorum. Allah'm!
Rahmetinle, bende bağışlanmamış hiç bir günah, giderilmemiş hiç bir sıkıntı,
ödenmemiş hiç bir borç ve dünya ve âhiret ihtiyaçlarından yerine getirilmemiş
hiç bir ihtiyaç bırakma. Ey marhametlilerin en merhametlisi!"

Hadîsi Taberânî Mu'cemu'l-Evsât adlı eserinde kaydetti.

80- Âişe'den: Dedi ki: Babam bana şöyle dedi: Rasûlullah (s. a.)'ın bana
öğrettiği bir duayı sana öğreteyim mi? İsâ (s. a.) da bu duayı havârilerine
öğretiordu. Eğer senin Uhud dağı kadar borcun olsa ve bu duayı yapsan,
Allah o borcunu giderir. Ben: EVet. Öğret, dedim. O da "Şöyle de" dedi: **لهم**
فارج الهم، وكاشف الكرب، مجيب دعوة المضطر، رحمان الدنيا والآخرة

13 Ahkâf sûresi (46), âyet: 35.

14 Nâzi'ât sûresi (79), âyet: 46.

"Ey ورحيمهما، أنت ترحمني فارحمني رحمة تفنيني بها عمن سواك sıkıntıdan kurtaran, üzüntüyü gideren, zor durumda olanın duasını kabul eden, dünya ve âhirette bütün varlıklara sayısız nimetler veren ve onlara acıyan Allah'ım! Sen bana nimetler veriyorsun. O halde bana öyle nimet ver ki, ben onunla senden başkasına muhtaç olmayayım."

Hadîsi Bezzâr ve Hâkim kaydetti.

81- Mu'âz b. Cebel'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) şöyle dedi: "Sana, kendisiyle dua ettiğin zaman, dağlar kadar borcun da olsa, Allah'ın bu borcunu gidereceği bir dua öğreteyim mi?" Ben: Evet. Öğret, dedim. Şöyle buyurdu:

اللهم مالك الملك تؤتي الملك من تشاء -إلى قوله- بغير حساب، رحمان الدنيا ورحيمهما، تعطي من تشاء منهما، وتمنع من تشاء، فارحمني رحمة تفنيني بها عن رحمة من سواك، اللهم أغنني من الفقر واقض عني الدين وتوفني في عبادتك وجهاد في سبيلك ("Ey mülkün gerçek sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin... Dilediğini hesapsız rızıklandırırısın.)¹⁵ Dünya ve âhirette sayısız nimetler veren ve kullarına acıyan Allah'ım! Dilediğine dünya ve âhîret nimetlerini verir, dilediğine de vermezsin. O halde beni senden başkasına muhtaç etmeyecek bir ihsanı bana bağışla. Allah'ım! Beni fakirlikten koru ve borçumu gider. Hayatımı, sana ibadet ederken ve senin yolunda cihad yaparken sona erdir."

Hadîsi Taberânî kaydetti.

82- Ali'den: O, adamın birine şöyle dedi: Rasûlullah (s. a.)'ın bana öğrettiği bazı kelimeleri sana öğreteyim mi? Eğer Sebîr dağı kadar borcun olsa, Allah onu giderir. De ki: اللهم اكفني بحلالك عن حرامك، وأغنني بفضلك "Allah'ım! Beni, helali nasib ederek haramından koru. Fazlınla beni senden başkasına muhtaç etme."

Hadîsi Hâkim kaydetti ve "sahihtir" dedi.

83- Ma'rûf el-Kerhî'den: Şöyle dedi: Kim yatağına girdiğinde: سبحان الله، والحمد لله، ولا إله إلا الله، وأستغفر الله. اللهم إني أسألك من Allah'ı tenzih ederim. فضلك ورحمتك فإنهما بيدك لا يملكهما أحد سواك Hamd ona mahsustur. Allah'dan başka ilah yoktur. Allah'dan mağfiret diliyorum. Allah'ım! Ben senin ihsanını ve rahmetini istiyorum. Onlar senin elindedir. Senden başkası onlara sahip olamaz." derse, Allah da, kulların ihtiyaçlarını gidermekle görevli olan Cebrâîl'e: Ey Cebrâîl! Kulunun ihtiyacını gider. der."

Hadîsi Ebû Nu'alm Hilyetu'l-Evliyâ' adlı eserinde kaydetti.

84- Yahyâ b. Süleym et-Tâîfî'den, o da birinden rivâyet etti; o adam dedi

15 Âl-i İmrân sûresi (3), âyet: 26-27.

ki: Mûsâ (s. a.) Rabbinden bir şey istedi. Allah onun istediğini geciktirdi de Mûsâ: ما شاء الله "Allah'ın istediği olur." dedi. Bunun üzerine ihtiyaç duyduğu şey hemen kendisine verildi. Mûsâ bunun sebebini Rabbinden sordu da Allah ona şöyle vahyetti: Senin ما شاء الله demenin ihtiyaçları elde etmede en etkili söz olduğunu bilmiyor musun?"

Hadîsi Abdullah b. el-İmâm Ahmed, Zevâidü'z-Zühhd adlı eserinde kaydetti.

85- Abdullah b. el-İmâm Ahmed aynı senedle şu hadîsi de kaydetti: ya'kûb (s. a.) yeryüzündeki insanların ölüm meleğine en sevimlisi idi. Ölüm meleği Ya'kûb'a gitmek için Rabbinden izin istedi. Bunun üzerine kendisine izin verildi. Ya'kûb ölüm meleğine: Seni yaratımın hakkı için, Yûsuf'un rûhunu kabzettin mi? dedi. O da: Hayır, dedi. Sonra ölüm meleği şöyle devam etti. Ey a'kûb! Sana bazı kelimeler öğreteyim mi? Ya'kûb: Evet, dedi. Ölüm meleği: يا

"Ey iyiliği cbedî olarak kesilmeyen -ve sayısını da senden başkasının bilmediği- iyilik sahibi Allah'ım! de." dedi. Ya'kûb bu kelimelerle aynı gece dua etti de fecir doğmadan Yûsuf'un gömleği kendisine getirildi."

İbn Ebî Dünya el-Ferec ba'de's-Şidde adlı eserinde hadîsi: "Sana, Allah'dan kendisiyle bir şey istediğinde muhakkak vereceği bazı kelimeler öğreteyim mi?" lafzıyla kaydetti. Ayrıca orada "Ondan başkası mikdarını bilmez" ibaresi vardır.

86-İbrâhîm b. Hallâd'dan: Şöyle dedi: Cebrâîl, Ya'kûb'a geldi de Ya'kûb, içinde bulunduğu durumu ona şikayet etti. Bunun üzerine Cebrâîl şöyle dedi: Sana bir dua öğreteyim mi? Onunla dua ettiğinde, muhakkak Allah sıkıntını giderir. De ki: يا من لا يعلم كيف هو إلا هو، ويا من لا يبلغ قدرته

"Ey kendisinin nasıl olduğunu kendisinden başkası bilmeyen! Ey kudretine kendisinden başkası ulaşamayan! Sıkıntımı gider." (Ya'kûb bu duayı yaptı da) Yûsuf'un haberini müjdeleyen kişi hemen geldi."

Hadîsi İbn Ebi-d Dünya kaydetti.

87- Kudâ'a b. Suveyd'den: O, Tâif müezzini Ebû Abdillâh'ın şöyle dediğini rivâyet etti: Cebrâîl, Yûsuf (s. a.)'a geldi ve dedi ki: Ey Yûsuf! Hapis sıkıntın arttı mı? Öyleyse şöyle de: اللهم اجعل لي من كل ما أهنني وكربني من أمر دنيائي وأمر آخري فرجاً ومخرجاً، وارزقني من حيث لا أحتسب، واغفر لي ذنبي، وثبت رجائي واقطعه عن سواك، حتى لا أرجو أحداً غيرك "Allah'ım! Dünya ve âhiret işlerimden beni üzen ve sıkıntıya düşüren bütün şeylerden benim için bir kurtuluş ve çıkış yolu ihsan eyle. Ummadığım yerden beni rızıklandır. Günahımı bağışla. Ümidimi devamlı kıl ve ümidimi senden başkalarından kes ki, senin dışında hiç kimseden ümid etmeyeyim."

Hadîsi Abdullah (b. Ahmed) ve İbn Ebi-d Dünya kaydetti.

88- Müdlic b. Abdilazîz'den; o da Kureyşli yaşlı birinden rivâyet etti:

Cebrâîl, Ya'kûb'a: "يا كثير الخير يا دائم المعروف" "Ey hayr çok ve iyiligi devamlı olan Allah'ım! de" dedi. (O da bu duayı yaptı ve) bunun üzerine Allah, Ya'kûb'a şöyle vahyetti: "Öyle bir dua ile dua ettin ki, eğer iki oğlun da ölmüş olsaydı, her ikisini de senin için diriltirdim."

Hadîsi İbn Ebi-d Dünya kaydetti.

89- Saîd b. Müsseyyeb'den: Şöyle dedi: Bir gün beni üzen bir iş oldu da gece Nebî (s. a.)'nin mescidine gittim. İçeri girdiğimde hareket eden taş sesi duydum. Sağa-sola baktım, kimseyi görmedim. Sonra birinin şöyle dediğini işittim: Sıkıntılı olduğun hususla Allah'a dua et ve şöyle de: اللهم إني أسألك

فإنك لنا مالك، وإنك على كل شيء قدير مقدر، وإنك ما تشاء من كل شيء. "Allah'ım! Senden istiyorum. Çünkü sen bizim mülükimizsin. Sen her şeye kâdirsin, gücün istediğin her şey olur." Saîd dedi ki: Herhangi bir konuda Allah'a bu dua ile yalvardığımda, kabul olduğunu gördüm."

Hadîsi İbn Asâkir kaydetti.

SÖZ

90- Fudâle b. Ubyd'den: Dedi ki: Rasûlullah (s. a.) otururken adamın biri (mescide) girdi ve namaz kıldı. Sonra: اللهم اغفر وارحمي "Allah'ım! Beni affet. bana marhamet et." dedi. Bunun üzerine Rasûlullah (s. a.) ona: "Ey namaz kılan adam, acele ettin. Namaz kılıp oturduğunda Allah'a gerektiği şekilde hamdet. Sonra Muhammed'e salâtü selâm getir." dedi. Daha sonra başka bir adam namaz kıldı. Allah'a hamdetti ve Nebî (s. a.)'ye salâtü selâm getirdi. Rasûlullah (s. a.) ona da: "İste, sana verilsin." dedi.

Hadîsi Taberânî Mu'cemu'l-Kebîr adlı eserinde kaydetti.

91- Ali b. Ebî Tâlib'den: Şöyle dedi: "Her dua, Nebî (s. a.) ve onun ailesine salâtü selâm getirilinceye kadar örtülüdür."

Hadîsi Taberânî Mu'cemu'l-Evsâf adlı eserinde kaydetti.

92- Ahmed b. Ebî'l-Havârî'den: Dedi ki: Ebû Süleymân bana şöyle dedi: "Allah'dan ihtiyaç duyduğu bir şeyi isteğinde, önce Nebî (s. a.) salâtü selâm getir. Sonra ihtiyacını iste. Duamı yine Nebî (s. a.)'ye salâtü selâm ile bitir. Çünkü Nebî'ye salâtü selâm getirmek, reddedilmeyen bir duadır. Allah, bu iki makbul dua arasındaki duayı geri çevirmez."

EK RİVÂYETLER

BU KISIM ASLÎ NÜSHADA BULUNMUŞTUR

ed-Dîneverî el-Mücâlese adlı kitabında şunu nakletti: Bir kimse sabahladığında: بسم الله العلي الأعلى الديان، الذي لا ولد له ولا والد، ولا صاحبة ولا شريك، أشهد أن نوحاً رسول الله، وأن إبراهيم خليل الله،

وَأَن مُوسَى نَجَّى اللَّهَ، وَأَن دَاوُدَ خَلِيفَةُ اللَّهَ، وَأَن عِيسَى رُوحَ اللَّهَ وَكَلِمَتُهُ
أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحَ مِنْهُ، وَأَن مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَاتَمُ
النَّبِيِّينَ وَلَا نَبِيَّ بَعْدَهُ "Yüce ve en üstün kudret sahibi olan, çocuğu, babası,
eşi ve ortağı olmayan Allah'ın adıyla. Şehadet ederim ki, Nûh, Alla'n Rasûlu,
İbrâhîm, Allah'ın dostu, Mûsâ, Allah'ın sırdaşı, Dâvûd, Allah'ın halîfesi, İsâ,
Allah'ın rûhu, Meryem'e ulaştırdığı kelimesi (nin eseri) ve ondan (Cebrâîl
tarafından üfürülmüş) bir rûh ve Muhammed (s. a.), nebîlerin sonuncusudur
ve ondan sonra da nebî yoktur." derse, onu ne akrep, ne de yılan sokar.
Akşama kadar ne yöneticilerden, ne şeytandan, ne kâhinden ve ne de
sihirbazdan korkar. Bu duayı akşamleyin yaparsa, sabaha kadar bu saydığımız
şeylerden emîn olur."

Bazıları şöyle demiştir: "Dünya ve âhiretin mutluluğu iki özelliktedir:
Allah'dan korkup günahlardan sakınma ve zenginlik. Dünya ve âhiretin
mutsuzluğu da şu iki özelliktedir: Övünmek ve fakirlik."

Yine bazıları demiştir ki: "Nefsin için rahatı istedim. Gereksiz olan
şeyleri terketmekten başka onun için daha rahat bir şey bulamadım."

Bazı kimseler ise şöyle demiştir: "İnsanların en sabırlısı; sırtını, aralarını
bir hoşnutsuzluk olur da onu açıklar korkusuyla, arkadaşına söylemeyendir."

el-Hikem adlı eserde şöyle denmiştir: Ebû Bekr es-Sıddîk (r. a.)
övuğüğünde diyordu ki: "Allah'ım! Sen benim nefsimi onlardan daha iyi
biliyorsun. Ben de nefsimi onlardan daha iyi tanıyorum. Allah'ım! Beni
zannettiklerinden daha hayırlı kıl. Onların bilmedikleri günahlarımı bağışla.
Söyledikleri şeyden beni hesaba çekme."

Yüce Allah, Efendimiz ve Mevlâmız Muhammed'i, onun ailesini ve
bütün ashâbını rahmetine bürüsün.